

EMLÉKEZÉS MÁNDY GYÖRGY PROFESSZORRA (1913–1976)*

Mándy György biológiai szemlélete, követésre méltó igényessége, széles látókörű botanikai, genetikai és ökológiai tudása kivételes értéket jelent számunkra. Szerencsésnek érezhetjük magunkat, hogy ismerhettük, hogy együtt dolgozhattunk vele.

Tehetsége, kiváló memóriája, tiszta és lényegre törő gondolkozó képessége, gördülékeny és szabatos fogalmazó készsége tették lehetővé, hogy mindig magabiztosan álljon ki a tudományos igazság mellett. A fiatal egyetemi tanárt emiatt fosztották meg katedrájától a sztálini-liszkenői korszak érdekberei, mert a tudomány tisztasága oldalán maradt – akkor oly kevesen...

De Ő mégis talpon maradt és bámulatos szívóssággal kutatta a kultúrnövények sokszínűségének világát. Tanítványokat nevelt, szinte ontotta megalapozott ötleteit. Több száz tudományos közleménye bizonyítja kivételes tudását, a fajtarendszerint kezdve a fenoökológiáig. Alapító tagja lett az Országos Agrobotanikai Intézetnek. Alkotó életszakaszának java itt telt, miután 1956-ban a vácrátóti Botanikai Kutató Intézetből koholt vádak alapján eltávolították, mint ellenforradalmárt.

Sohasem vesztette el alkotókedvét. Tudományos szakírói teljesítménye ma is párját ritkítja. Könyvei csak felsorolásszerűen: *Rendszeres gazdasági növényalakok; Öröklés; Szántóföldi és kertészeti növények nemesítése táblázatokban*, két kötetben, magyarul – majd németül; *Hogyan jöttek létre kultúrnövényeink?* – két kiadásban; *A bő termés biológiai alapjai; Mezőgazdasági gyakorlati és elméleti jegyzetek* (DATE). Első szerkesztője volt „*Magyarország Kultúrflórája*”-nak, de az említett politikai vád alapján ugyan felmentették, mégsem törte meg, rendkívüli aktivitással írta és szerkesztette az Akadémiai Kiadónál a könyvsorozat monográfiáit: kukorica, baltacím, paprika, kender, búza, répa és rokonai, burgonya, komló, lenese, borsó – természetesen társszerzőkkel.

Akadémiai doktori disszertációja az általa bevezetett komplex fenoökológiai módszerről szólt, amelynek használhatósága a fajták leírásában, jellemzésében és a nemesítésben ma sem veszített jelentőségéből.

Boldog volt, amikor sikeres pályázat révén a Debreceni Agrártudományi Egyetemre nevezték ki egyetemi tanárnak. A Növénytan és Növényélettani Tanszék vezetőjeként tele volt oktatási és kutatási ötletekkel, legtöbb tanártársa örömeire. 1973-ban igen sikeres agrobotanikai tanácskozást rendezett Debrecenben. Az előadók között olyanok szerepeltek, akik becsülték tudását, a magyar mezőgazdaságért tett erőfeszítéseit, Jánossy Andor, Sárkány Sándor, Pozsár Béla, Czimmer Gyula, Gracza Péter, Almádi László, Borbély György, Maliga Pál, Surányi Dezső, Kárpáti István, Kiss Árpád, Kiss István, Manninger István, Dániel Lajos, Balázs Ferenc, Grábner Erna, Hortobágyi Tibor, Újhelyi József.

Nyitottsága, kapcsolatteremtő képessége és ötletgazdagsága a magyar biológiai kutatásban, különösen a mezőgazdasági növénytan területén egyedülálló. Mai rohanó életünkben csendben, meghatottan, de büszkén gondolunk Rá, most már a szobra előtt. Nagyon szerette a Debreceni Agrártudományi Egyetemet (DATE), az oktatást, s a tanítványait, ahogy szellemi örökösei és tanítványai is Őt.

SZABÓ LÁSZLÓ GYULA

* A szoboravató beszéd elhangzott a Debreceni Egyetem Agrár- és Gazdálkodástudományok Centruma szoborparkjában 2013. szeptember 9-én.

A szobor leleplezése (Dr. Szilvássy Zoltán rektor és Dr. Nagy János centrumelnök) (www.haon.hu)

Mándy György szobra (Györfi Sándor Munkácsy-díjas szobrász alkotása) (fotó: Tarjáni József)